

Mindelunden ved Fjenneslev Kirke

Hvide-slægtens stormandsgård fra 1200-tallet

Grundridset her i græsset markerer en del af Hvide-slægtens storgård ved Fjenneslev fra den tidlige middelalder. "Hviderne" var datidens største og mest indflydelsesrige slægt i Danmark.

Skjalm Hvide, som blev født omkring 1035 - tæt på vikingetidens afslutning - grundlagde Fjenneslev Kirke. Han var høvedsmand på Sjælland og Rygen og blev ved sin død 1113 begravet i kirken. Skjalm Hvides grav blev senere, sammen med graven af hans søn Toke, overført til Sorø Klosterkirke af hans barnebarn

Absalon, og klosterkirken blev fra 1201 familiens gravkirke.

Fjenneslevs første kirke var sikkert bygget i træ. Den nuværende kirke i sten blev først opført omkring 1130 og de to karakteristiske tårne i munkesten blev først tilføjet senere.

Hvide-slægten blev en af Danmarks rigeste, mest indflydelsesrige og omtalte slægter. I 1100-tallet ejede slægten omkring halvdelen af alle ejendomme på det vestlige Sjælland samt ejendomme øvrige ste-

der og i Skåne. De store besiddelser blev erhvervet gennem nære relationer til kongemagten, og blev sidenhen beskrevet i Saxo's Danmarkskrønne.

Hvide-slægtens indflydelse blev især grundlagt gennem venskabet til Valdemar (den store, 1131-1182) som voksede op hos Skjalm Hvide's søn Asser Rig (1080-1151) og hans kone Inge efter mordet på Valdemars far Kong Knud Lavard. Valdemar, som i 1157 blev konge dannede et livslangt venskab med Asser's to sønner Esbern Snare

og Absalon,. Esbern fortsatte som stormand og Absalon blev i 1158 biskop af Roskilde og senere i 1177 ærkebiskop af Lund.

Hvideslægtens dominerende position varer i hen ved 300 år, hvorefter slægtens indflydelse og store besiddelser mod slutningen af 1200-tallet udviskes.

Asser Rig og Fru Inge skænker Fjenneslev Kirke til Gud. Besøg kirken og se kalkmaleriet på den nordre triumfbue.

har nok haft et hvælvet loft. Noget nærmere datering af bygningen findes desværre ikke. Omfanget af Hvide-slægtens storgård kendes heller ikke. Det kan kun fremtidige arkæologiske udgravninger afdække. Det må dog formodes, at en så indflydelsesrig slægt har haft ganske anseelige bygninger - både som bolig og til gårdens drift.

Mindestenen på tomten om Asser Rig blev rejst i 1903 og egetræet lige nord herfor blev plantet ved genforeningen af Sønderjylland i 1920.

Ruinen efter Hvide-slægtens stormandsgård, kirken med de to tårne samt runestenen ved våbenhuset og senest "Genforenings-egen" udgør en sjælden historisk helhed og repræsenterer hver for sig vigtige brikker af Danmarkshistorien.

Memorial at Fjenneslev Church

The ground plan here in the grass marks a part of the Hvide family's large house near Fjenneslev, dating from the early Middle Ages. The Hvides or "Whites" were the largest and most influential family in Denmark for over 300 years.

Skjalm Hvide (b. 1035) founded Fjenneslev as a church site - presumably with a wooden church, predecessor to today's stone church with its two characteristic brick towers added later. In the twelfth century, the family owned about half of all the properties in western Zealand, as well as properties in other places including Scania. The large estates were acquired through their close relations with the monarchy.

The building marked was excavated by the Danish National Museum in 1891 and forms a small part of the basement of the Hvide family's country house. This is where Valdemar the Great (1131-1182) grew up, who was King of Denmark together with the two sons Esbern Snare and Absalon of Asser Rig (Skjalm Hvide's son). In 1158 Absalon became bishop of Roskilde and in 1177 the Archbishop of Lund.

Die Gedenkstätte an der Fjenneslev Kirche

Der hier im Gras erkennbare Grundriss markiert einen Teil des großen herrschaftlichen Anwesens bei Fjenneslev, das seit dem Frühmittelalter dem Geschlecht der Hvide-Familie gehörte. Die Mitglieder des "Hvide"-Klans waren über drei Jahrhunderte die größte und einflussreichste Familie in Dänemark.

Skjalm Hvide (geb. 1035) gründete Fjenneslev als Kirchenort - vermutlich mit einer aus Holz erbauten Kirche. Sie war die Vorgängerin der heutigen aus Stein errichteten Kirche mit den beiden charakteristischen, späteren und mit Backsteinen gebauten Türmen. In den Jahren um 1100 Jahren gehörte dem Klan fast die Hälfte aller Anwesen im westlichen Seeland, sowie Anwesen an anderen Orten und in Schonen. Die großen Besitztümer wurden durch enge Beziehungen zur Königsmacht erlangt.

Das gekennzeichnete Gebäude wurde 1891 vom dänischen Nationalmuseum ausgegraben und stellt einen kleinen Teil des Kellers vom Großhof der Hvide-Familie dar. Hier wuchs Valdemar der Große (1131-1182), der König von Dänemark wurde, zusammen mit Esbern Snare und Absalon, auf. Beide waren Söhne von Asser Rig, der wiederum der Sohn von Skjalm Hvide war. Absalon wurde 1158 Bischof von Roskilde und später, im Jahre 1177, Erzbischof von Lund.

Foto fra Nationalmuseets udgravning af kælderruinerne ved Fjenneslev Kirke i 1891 med mure opbygget i natursten.

Foto: Richard Hansen, Sorø

Kong Valdemar den Store (1131-1181) havde sine rødder her i Fjenneslev. Her gengivet på et kobberstik fra 1685..

Tegn. på Kongelige Bibliotek ©

Ruinen

I dag ses ingen synlige murværker efter Hvide-slægtens sikkert omfattende bolig på stedet. Vor viden baseres udelukkende på skriftlige kilder og en mindre udgravning som Nationalmuseet gennemførte i 1891. Nutidens grundrids efter bygningen her ved skiltet markerer en stenbygget bygning, som formodentlig har haft flere etager. På billedet til venstre ses den udgravede kælder fra de nu fredede bygningsruiner. Kælderen havde en vestvendt åbning og

Se mere på www.fortidsmindeguide.dk

Fjenneslev Kirke
Tlf. 29 60 98 68
www.fjenneslev-kirke.dk